

Apšēpējams:

"Baltijas Semkopja" Administrācija, ūhr=rigas Kalku=celā № 14, Puhziņu Gēderta un beedra grahmatu=bodē. Vēl tam Rigā: Aliberga, Kapteina un Irbitas grahmatu=bodis un pēe kopmana Verchendorffa lga, pilkētas Kalku=celā № 13. Ritās pilkētas: wifās grahmatu=bodis. Uj lauķeem: pēe pagastu=walbehm, mahzitatēem, skolotajēem, zc.

7. gads.

Rigā, 29. julijā.

Maķā ar pēefahstifchānu par pafsti:

Ar Peelkummu: par gabu 3 rubl., bej Peelkuma 1 rubl. 60 kap.
Ar Peelkummu: par 1/2 gabu 1 rubl. 60 kap., bej Peelkuma 85 kap.
Maķā ekfpedizija un grahmatu=bodis fanemot:
Ar Peelkummu: par gabu 2 rubl. 50 kap., bej Peelkuma 1 rubl.
Ar Peelkummu: par 1/2 gabu 1 rubl. 30 kap., bej Peelkuma 55 kap.
Peelkums ween par gabu 1 rubl. 50 k., par 1/2 gabu 80 kap.

Slubinajumus, 8 kap. par fihfu rakstu riudinu, nem pretim G. Alunans, Jelgawā; Deepinš, Behtis; Salleneeks, Daufkā, un administrācija, Rigā.

Vihdi ar Baltijas Semkopi ik nedēlas isnaht Peelkums ar stahsteem un derigu laika=lawekli; maķā 150 kap. par gabu, 80 kap. par pušgadu.

Saimneezibas nodala.

Schwarzhofa fehjas nu plehsumu arklis.

Jaunakā laikā ari pēe mums stipri ween fahf leetot pahrlabotus, derigatus saimneezibas rihtus un mafchinās. Tomehr ne ik katram eefpehjamā, ar wairak fabriku rafchojumeem eepahstēes, un ja ari lahds war wairak fabrikatus ismehginat, tad tātchū pēe tam leefas isdofchanas. Tapēh it pa reisi, ka aistradham uf rihtēem, kuri fawu pēenahlumū widlabal ispilda un kurus mums eepreefch wehl newojaga ismehginat. Pēe fchahdeem kreetneem un — kas ari no koti leela fwara — lehteem rihtēem pēeder ari Schwarzhofa fehjas un plehsumu, jeb pahrlabots Ekferta fchetru lemefchū arklis, kas fawu mehrti brihnum brangi ispilda. To war leetot tapat preefch fehklas ee=arfchanas, kā ari preefch fakaltufchās arumu lahrtas un weeglas semes uplehfchānas. Ari „Feniks“ Deepajā un Hansbergš Daufkā igatawo fchos arklus, tomehr Schwarzhofa arklam mehš arweenu bodam preefchrofu, jo tas neween par wefeli 10 rubli lehtaks, kā „Feniks“ arklis, bet pēe tam ari pajelofchāis labais ritenis ne=et pa arumeem, bet pa wagu, kā pēe Melhofes diwlemefchū arkleem. Tapat ari arkla regulators koti brangs, zaur fo wagu platums un dskums weegli eegrosams.

Senal semkopji uflaweja tos no Zieglera pirktos Ekferta fchetrelemefchū arklus, kas efof weeglaki par Grahmana arkleem. Un faprotama leeta, fmagš arklis nekad naw teizamš, tas iraid tā orajam, kā fiegam par geuhatumu. Bet fchee Schwarzhofa fchetrelemefchū jeb fehjas arkli, iraid atkal weeglaki par ziteem arkleem un pēe tam aridfan stipraki.

Mehš ešam pilnigi pahrlēezinati, ka fchim arklam branga nahlamiba, kaut gan to pēe mums fchim brihšam maf wehl pahst. Arklis ir no laba materiala un stipri taitis un, kā jau minēts, lehtaks nekā zitu fabrikantu arkli. Un neween fchee, bet aridfan Schwarzhofa buziņi un diwjuhgu ehrgla jeb plehsuma arkli iraid koti teizami.

Kreewu semkopibas awife runadama pahf semkopibas mafchinahm un rihtēem Baltijas treščā istahde, ari pēemin lahds semkopibas rihtus, kas no Baltijas fabrikahm un meistareem fogatawoti. „Peeminetā istahde bija istahditi arkli, kas bija taititi fabrika „Feniks“ Deepajā un no Hansberga Daufkā, kā ari no Schwarzhofa Rigā. Šchee istradajumi istradijahš neween par pilnigi labeem, bet ari par koti lehteem. Fabrika „Feniks“ fawu fchetru lemefchū arklū pohrdod par 55 rbl., Hansbergš par 50 rbl. un Schwarzhofš par 45 rubl. Ja fchahdas zenas pahlahwigaš, tad til waram mineteem lungeem laimes wehlet, bet it ihpafchi Schwarzhofa lgam, ka wizi tahds derigus arklus preefch Baltijas un tahš laimiau pawalftim isgudrojufchi.

Starp fcheem rihtēem, proti arkleem, ihpafchi eewehrojami no Schwarzhofa istahditi arkli. Schwarzhofš, lihdsigi Melhofem, isleetajis domas, kas greefchamas uf taitneem ritēneem, kas peelihdfinati rihta gahjuma lihdsfwaram pēe kam wirtch to peelihdfinajis arumam. Tahdā wihšē wirtch panahl to, fo panahza Melhofe, proti fagatawo tahdu arklū, kas stipraks pēe strahdashānas, un greef ufmanibu uf labo riteni preefch gahjuma lihdsfwara. Ja gribetu tomehr fchim arklam fo pahrmest, tad waretu til pahrmest, ka rihta zilafchāna nenoteekahš no wirtfus uf apafschū, bet no apafschās uf augfchū, pēe kam dahšas weiklibas wajadfigas strahdneefam un tapat ari fpehla. Schwarzhofš patš idara fcho pazelfchānu koti weikli un weegli. Wehl otra ihpafchiba Schwarzhofa arklam ir ta, ka regulatoram ir fawa ihpafcha eerikte.

Pēe falifchānas ir isleetats tahds regulators, lahds atronams pēe Wolkura arkleem, kas ka sinams, fastahw is lehdēs, pēestiprinata pēe ahkeem, kas atronahš pēe diwi arklū stuhreem.

Pirma ahla attahlumš jeb lehdēs otrais rinkis istaifa sobu tahlumū. To pafchū ari isleetajis Schwarzhofš, ar to starpibu, ka wirtch wefelas lehdēs weetā mehmiš diwi galus: weena gala ahliš eeterahš lehdēs otrā galā. Zaur

to iszetahš stuhris un tā tad pahrgrosahš platums un dskums. Ar wahrdū fakot, fchis arklis pelna, ka to eewehro. Šchis arklis tika apdahwinats ar fudraba medaku.

Rujenes un Daufkas istahdēs bij aridfan redjami Schwarzhofa arkli. Tēe atrada wispahrigu eewehrofchānu un uflawefchānu. Wifš Schwarzhofa arkli dabujami aridfan pēe Sander Martinfohna, Rigā.

Pahr angļu=loku dahrsu kopfchānu.

Tu tizi to, ka paradihse
Tew efof nenta grehlu dehl,
Un newehro, ka weegla wihšē
War eekuhf paradihšē wehl:
Ja ween Tu patš to wehlejees
Un zentees, strahdā, puhlejees.
Ja angļu=lokus zeenit proti,
Tos dehtit aplopi ruhpiģi,
Kas namam jauktumu dod koti
Un puhles ufswer bagati,
Tad Tew buhš protams, fajuhams,
Ka paradihse ir Tawš nams.

„Dho, tas ir par daudš teiktš!“ dahšs warbuht eefaufees augfchējahš pantiras ilafstis, un it ihpafchi warbuht tahds, kuru wehl „maies pahtagas“ laifu wehtras un fmagā klauftiba purinā un wizu, kā ar dšelles roku, pēe tahm eerafchahm un dšihwes wihšes fatura, ar kuzahm tehwu=tehwi fawu dšihwibu geuhiti mitinaja. — to fajihš tahds, kas katru leetu, kas wehl pajana un naw par wispahrigu tapufe, netizigi ufstata un pa preefchū galwu kratidams to tuhlfkofchreies fchāubigi pahrdoma, eefam lahdu wezu, fchajā laikā wairs nederigu eerafchū atmet un tajā weetā jaunu un daudš labaku pēemem. Tas patš jafaka ari par angļu dahrsu kopfchānu pēe muhfu semkopjeem. Daudš semneeku mahju ihpafchneeku ir wehl Baltijā, kas wifu muhšchū gar laimiau jauķeem angļu=loku dahrseem garam staigā un teem nenahl ne prahti, ap fawahm mahjahm ari fahft tahds lofus dehtit.

Es domaju, ka ne=esmu ar augfchējahm pantirahm nefo par daudš teizis, kaut gan tahš neweenam naw par likumu paragrafeem un par „amen bahnijā“ jauftata. Pantirahš falikti wahrdi naw nefas zits, ka wehlefchānahš, zaur teem lafitaju wehribu jo wairak uf to leetu greef, kas ir teefcham fwariga, bet wehl deefgan maf eewehrota — uf angļu=loku dahrsu kopfchānu. — Tē warbuht dahšs atbildēš: „Ka angļu=loku dahrsu kopfchāna ir teizama, tas jau ir katram faprotams; fo par to tad weli gauu flawas=rakstū awifē list?“ Ja, uf to atbildu, tad warbuht ir gan katram faprotams; bet zil daudš tagad jau pēememas semkopibas wihšes naw eepreefchū par teizamahm atfhtas un fapratas, eefam wizu leelos labumš wispahrigi atfina un tahš pēemehma? Kas ar semkopibu lahdreis nodarbojees jeb semkopju starpā dšihwojis, tas sina ari, ka arajam ir tad wifu preezīgata firds un laimigalahš juhtas, kad wirtch, fehllu istahstis, pehž lahdam deenahm redš, ka ta istahstis afnus un fahf augt, pēeaug un isgatawo wizam preefch pahrtikas auglus. To wifu redšot, semkopjam ir tahds preefch un tahdas juhtas, itin ka wirtch buhtu dabas mahmulinai palihdfigs brihnuma darbūs darit. Bet tomehr lahda muhfu semkopju datai truhft patifchānas un mihlehtibas preefch augļu=lokeem un preefch dahrsa kopfchānas, kas wizu waretu wifu wairak eepreezinat un wiza dšihwi jauktu darit! Netizu wif, ka starp muhfu semkopjeem lahds atrahšot, kom angļu=loku dahrsa jaukums nepatliku, bet to war gan manit, ka daudš ir tahdu, kas nefaprot wehl angļu=loku dahrsu leelo wehrtibu zeenit. Dahšs mehds ar teem wahrdēem fawu kuhtribu aishildinat: „Muhfu wahjais fpehts un darbi ne=eefpeh jeb bej Reditaja palihdshbas.“ Taisniba! Bet kas tad Tew faka, ka Reditajš Tew nepalihds, kad tikai Tu patš efi zentigs un darbigs? Redita jeb daba ir ar fawahm bagatahm dahwanahm Tew alafch palihdfiga, ja tikai Tu proti wizas dahwanas ihstā laikā un weetā derigi isleetat. Un tas jau ir dabas mahmulinās muhšchigais darbs un wizas dahwanas, ka wiza leel is semes wifadeem augeem diht un augt, kas zilweleem un ziteem dšihweekeem der preefch dšihwibas ufure-

fchānas, un ka wiza mums dšihweekeem dewufe prahtu, ka mehš protam fcho augu augfchānu weizinat un few par labu isleetat. Bet semes flehpi dušs wehl daudš dabas mahmulinās dahwanu, kas mums deretu par preeku un un labumu, bet fo mehš newihšchojam jeb neprotam pēenahzigi isleetat, kaut gan „Reditajš“ mums to neleedf. Reditas pamata ufdewums ir tas, katram dšihweekam pahrtiku gahdat. Kad mehš protam to farenat, fo wiza mums bogati dod, tad mehš palihdsam wizas ufdewumu pildit un topam pafchi laimigi. Ja, zilwekl ir to ari atfmušchi; wizu pa=audšēš, kā zītadā sinā, tā ari pēe augu weizinafchānas, ir alafch uf preefchū fotojufchās. Siltako semju augu audfinafchāna un kopfchāna aufstahš semēs, waj nu laukds waj dahrsds, jeb ari wehl mahfkligakā wihšē t. i. ihpafchās preefch fcha noluhla eetaifitās ehlas, tas wifš rahda, fo zilwekl ir ar prahtu un ismehginajumeem panahfufchi. Un zil leelifš ir tas labums, fo wizi zaur to eeguhna! — Bet tad nu mehš azis no lauku kopfchānas nowehrfcham, fo jau katriš „kā pēēgi pirktus“ pahst un tahš uf dahrsu kopfchānu greefcham, tad mums ja=atfht, ka fchajā sinā pēe mums wehl daudš palizis nedaritš, fo mehš eefpehtum un fo mums wajadsetu darit. Semkopibai blakam angļu=loku dahrsu kopfchāna ir teefcham labš pelnas awots, kad to ruhpiģi un fapratigi isdara; angļu=loku dahrsē ir masa jauka paradihse pēe mahjas. Mahju ihpafchneekuš neweens newar is fchihš paradihšes isdift. Par romneekem gan newar wif to pafchū teikt; pēe nomas mahjahm angļu=loku dahrsus eetaifit ir til pat, ka preefch zita labuma strahdat un few flahdi uftraut. Bet muhfu augstas un tehwiščklas wafstis waldibas ruhpes ir lihds fchim par masajeem semkopjeem gahdajufe, un mehš waram drofchi zeret, ka wiza nemitefes turpmat ari to darit, bet palihdfehš, ka muhfu semes semneeku mahjas tiks drihsumā wifās fchihš semēs ihsteem eemihneekem par ihpafchumu pahrdotas, un tad angļu=loku dahrsu kopfchāna ari warehš pēe mums pēememtees.

„Neweens isgihoto š semkopis negrib bej angļu=loku dahrsa buht,“ tahds fawams wahrdš teel zītās semēs leetats. Bet pēe mums ir wehl daudš mahju ihpafchneeku, kurus waretu gan par pušlihds isgihotokeem dehwet, bet kuri tomehr par angļu=loku dahrsu kopfchānu wehl nefo nebehdā. Angļu=loku dahrsu kopfchānas sinā mehš ne=efam wehl ne zil tahki uf preefchū fpehrufchi; wehl ir maf to, kas prot atfht, zil fwariga angļu=loku dahrsu kopfchāna ir semkopibai blakam. „Angļu=loku dahrsu kopfchāna ir semkopibas weizinataja,“ tā Giropas sem=un dahrsu kopibas awifēs mehds beeschi rakstīt. Waj tas katrā weetā par neappahfchānu pateefku newar deret, par to nerunafchū fchē. Bet bej pamata fchee wahrdi naw wif. Jo katrā semē, kur semkopiba ir ufplaukufe, tad ir atfhts, ka angļu=loku dahrsu kopfchāna ir katrā semkopibā no ihpafcha fwara. Waj pēe mums tas buhtu zītadi? Nebuht ne! Wispahrigi waretu fajit, ka mahjuriba ir tur alafch laimigaka, kur pēe mahjas ir prahms un labi aplopiš angļu=loku dahrsē. Bet angļu=loku dahrsu kopfchāna eemem pēe mums, ihpafchi Wifsemē, wehl glufchi semu stahwokli; jo Wifsemē war zaur zaurēm uf pēezahm semneeku mahjahm tikai weenu angļu=loku dahrsu rehlinat. (Rehweles gubernā efof geuhiti uf feptindefmit mahjahm weenu angļu=loku dahrsu atrahst). Zaur fo tas nahf, ka mehš Walteefchi fchajā sinā til maf uf preefchū gahjufchi? Waj ta ir ihstā fihme, ka „Baltijā wifš iraid til labā kahrtiba, ka tē nekahdas pahrlabofchānas un pahrgrosifchānas newojaga,“ kā no sinamas pufēs mehds alafch daudfinat? Angļu=loku dahrsu kopfchāna war tikai tur felt, kur ta teel likumigi pabalftita un aishahweta. Pēe mums ir beeschi atgadijees, ka lahds saimneeks lahdu mahju ilgus gadus uf nomu turedams bija fastahdjis un ufaudfinajis pēe tahš angļu=lokus; bet kad tam bija is mahjas jaiseet un wirtch prafija par to atlihdsinafchānu, tad wizam tika atbildēš: „Kas Tew lila ahbeles stahdit? Wari nemi wizas lihds.“ Un jahbeku audfinafchā redsedams, ka wirtch par weli puhlejees, neatfahj tahš jaunam nomneekam ari, bet isposta. Protams, ka wirtch zītā weetā mahju uf renti turedams, nedarbofees wairs nefad ar ahbelu audfinafchānu. Tā tad par to naw nemaf jabrihnahš, ka pēe nomas mahjahm angļu=loku dahrsu truhfti. Teem,

kas pehbigdās gabdās mahjas par dšimtu nopirkušchi, waretu to par aishildināschānu teikt, ka wizeem neatleel laika ar dahrsu kopschānu publetees, tabehl ka wizeem japawairo lauki, japahrabo wajadīgās ehlas u. t. t., lai waretu pahrlēezigi leelo mahjas parahdu masinat un lai wizeem mahjas, malfafchānas nephejibas dehl, netaptu atrēmtās.

Žitās semēs leele un masee semkopji strahdā pee auglu koku dahrsu kopschānas itin ruhpiigi, un ta toj behrneem skolās ari mahzita un wizi us to pamudinati; zaur to tad noteel, ka daschās apgabals iškatahs la weens weenīgās auglu-koku dahrsās, un pagalmi, plawās, lauki eschās un zelu malas swihlo no auglu-koku saluma, un pelau tee eenešs eewehrojānu! Tahdās weetās semkopji eekem leelas sumās par koku augleem, ihpafchi par ahboleem, un dšihwo bagati un laimigi, pa leelai dakai no auglu-koku pelnās. Bet muhfu semē, kur gandrihs wifur ahbeles war audšinat, teel par eewehrojāmahm jummahm koku-augli no ahriemem eewest; bet muhfu semkopji negrib to ne eewehrot, ka auglu-koku dahrsi waretu labš pelnās awots buht, kas semkopibai blakam wifu labaki der, tabehl ka to kopschāna aishnem mafal laika nefa kahdš žits til pat eenešs darbs.

Bet, ka jau teizu, semkopiba un auglu-dahrsu kopschāna war tikai tajās mahjās plaukt, kas par dšimtu nopirkās. Pafihšu daudš mahju ihpafschneekus, kuri til lihds, ka wizi ir eespehjušchi leelako daku paradu nolihdšinat, eetaifa ari auglu-koku dahrsūs, zaur to wizu mahjas iškatahs daudš jaukafas nefa fenaki un wizu eenehmumi pawairojāhs. Bet tomehr leela daka mahju ihpafschneeku naw lihds šchim auglu-koku dahrsūs eetaifjušchi, kaut gan tas wizeem buhtu hijis eespehjamš un tabehl wizeem jaušfauz: „Steidsatees! Auglu-koku dahrsu kopschāna pawairoš nahkamibā juhfu lablahschānu. Wehš dšihwojam juhrās tuwumā un mums ir tabehl preešč auglu-koku augschānās labakš gaisš nefa daudš žitās Kreewsemes gubernās, bet kur tomehr auglu-koki labi iškodahš. Ari tajās Kreewsemes gubernās, kuras wairaf us deenwidus puš stahw nefa Baltija, naw preešč auglu-kokeem til patihfams gaisš, ka pee mums, kur juhrās šlums seemas aukšumu masinā un wafaras karšumu mitraku padara. Pee mums reti seemā ahbeles nošafš, kamehr tas Kreewsemē starp 50. un 55. seemela platuma gradeem heešchi noteel. Un tomehr tur auglu-koku dahrsu kopschāna ir daudš wairaf upplaulufe nefa pee mums. Pah to runafim šchajā rakšā turpmaf.

Daschš warbuht teiš man preti: „No tas palihds, ka auglu-koku dahrsu kopschānu til daudš usleela? Wajaga labaki to peerahdit, ka šchi leeta ir til laba un eenešga preešč semkopjeem, ka to flawe. Kur tad lihds šchim tee wifš bija, kuri ar semkopibu prot deesgan naudas eekemt? Waf wizi nebuhtu tad jau fen to šapratuschi, ka auglu-dahrsu kopschāna ir labš pelnās awots? Katrā muišchā ir auglu-koku dahrsi, bet lai apwajozajāhs ween, tad dabuhs dširdet, ka tee eenešs deesgan maf pelnās. Auglu koku dahrsi ir un paleel muhfu semē tikai par jaukuma un gresnuma eetaifem.“ Tahdeem runatajeem atbildu, ka tahdās domās ir tikai pahrwifchās un bes pamata. Muhfu gubernās naw ne trescha daka tahdu muišchu, kuras auglu koku dahrsi teel ruhpiigi kopti, bet pa leelakai dakai muišchās ahbeles un žiti auglu-koki stahw dahrsjās nosuhnojuschchi. Dahrsneekem pawehl puku dobes pleederu un žitus truhmus un mauruš kopt! Bet ahbeles lai audšinā bes kopschānās. Kad wizas ir reis eestahditās, tad wizas war augt kahdus diwdesmit lihds trihsdesmit gadus, kamehr atkal kahdš jaunās muišchneekš leel kahdu jaunu dahrsu ar ahbelem peesahdit un wejāhs waj nu poščas šafš i-nihšt jeb teel i-nihžinatās. Ari tajās muišchās, kur ihpafschneeki ir auglu-koku dahrsu mihtotaji, nezenschās ar teem pelau dšiht, tabehl ka muišchneekem ir bes tam deesgan eenehmumu awotu. Un tabehl pee mums muišchās ari auglu-koku dahrsu kopschāna naw wehl nezil eewehrojama. Auglu-koku dahrsu kopschāna ir ihpafchi preešč maseem semkopjeem mahjuribā no leela šwara un par eewehrojānu pelnās awotu, un to peerahdišču šche leefiški, — kas man, ka auglu-koku dahrsu kopejam, ir šklaidri pafihštams, un ko es, šawai tehwijai un tautai lablahschānu wehledamš, newaru neifšajitu atšah.

(Turpmaf beigums.)

Wispahriga dala.

Reetas dehl.

Us mana raksta Baltijas Semkopi Nr. 24 ir nehmušees „Zeitunga für St. u. L.“ atbildet tajā, tikai wizai un žiteem Wahju laikrafteem atkautā, eerastā un peederofchā wihšē. Mineta awiše iškaidrodama, ka mans wahrdš tulfojams, šaka, es rakšot tikai Latweešcheem dotā, širdi kusinofchā, tautiškā wihšē, ka Žšchšiles labdarigai beedribai „danzits“ esot aisseegts. Tahlaku es šuhdsotees pah to, ka Žšchšiles laudis denunzeerejot par dumpineekem, kuri

tal tomehr esot tee ušizamafee Keisara apafschneeki. Man wajadšejis pateesības robeschās palikt zaur to, ka es ar maf gruhdibahm warejis eestahitees gubernatora lunga žirkularā, kura teefot wifahm poližijahm zeeschi ušdōts par to nomodā buht, ka semju beedribās paleefot wifahm šproustās robeschās. Pee tam, ka „Žtga f. St. u. L.“ doma, peederot tas, ka tā šauktahš labdarifchānas beedribās tikai tad atklatuš preečus drihštot išklot, kad ar wizu kahrtigahm eekemšchānahm preešč wizu labdarigeem mehrlēem nepeeteefot. Lihds šchim esot pawifam žitadi hijis, esot preezajušchees un ja tad kas atizees, tad tikai tapuschchi labdarigi; bet ja nefas neatizees, tad tomehr gala mehrlēš hijis panahkšs un labdariga beedriba hijuse tikai in partibus infidelium, t. i. tikai ta wahrdā pehš.

Beidšot „Žtga f. St. u. L.“ dod man no šawa wifu leelafā ihpafschāna, ar kura iškaidschānu wizu neapeetahš wis wifai šihšti, ari ko baudit. Wiza šaka, es leetu flehpjot ar leekem lepni iškodateem wahrdēem, zaur šureem širga kahja deesgan šklaidri raugotees zauri.

Šche nu man „Ž. f. St. u. L.“ kahdš nopeetnis wahrdš šafaka.

Žšchšiles labdarigai beedribai netika til ween ka tahdš „danzits“ noškaušs, aisseegts, bet wifš un jeb kuri išklotjumi, no šureem beedriba zereja kahdus rublūs atžizinat, jo us kreetnu laukchu peedafschānās bija jazere, tabehl ka wifā apfahrinē muhfu beedribai netruhšt pefkriteju. Un ka muhfu išklotjumi, pee šureem peedafahš tee labakee no wifa apgabala, naw tikai „danzits“ ween, to wifu mafafais neteifš tahdi žilweft, šureem ari žitu darbs ir darbs, tapat ka man muhšcham newaretu eekahšt prahtā to šajit, ka Rigas Wahju „Gewerbe-Verein“ išklotjumi iraid katreifš tikai „danzits“. Biju zerejš, ka ir „Žtga f. St. u. L.“ buhtu til tahlu šawā atihšibā, bet ka leelahš, tad tas tomehr tā naw; wifš, kur wiza lihds nedanzo, ir tikai „danzits“.

Pahr to, ka Žšchšiles laudis un wifš Latweešchi denunzeereti par waldbas pretineekem un Semes Tehwa gahnitajeem, grib „Ž. f. St. u. L.“ šchoubitees un til iškneedamā wihšē pah to raksta. Kad es šaku ka šchejeenes laudis pah šawu Semes Tehwu doma un juht, ka wizi warbuht katru wafaru šawās žifās lihšdami un fewi Deewam pawehledami ari šaka: „Deewš fargi Keisaru.“ tad „Žtga f. St. u. L.“ par to pafmejāhs. Waj tas tahda laikrafsta peenahšums, kureš teel drukats preešč Keisara wahšis pawafschneekem? Šche wehl reis šaku, ka Žšchšileeki un wifš Latweešchi mihto šawu Semes Tehwu, — kaut gan tika gahnti par wiza nizinatajeem, — turpreti wizi eekihšt wifus tos, kas negrib Latweešchus atihšt par Kreewijas ihsteem apafschneekem, par tuweem Šlahwu radineekem. Kaut „Ž. f. St. u. L.“ to eewehrotu.

„Žtga f. St. u. L.“ peebifšta ar šawu nodilufcho urkti, ka man wajadšejis palikt pateesības robeschās. Lai nu gan man un wizeem Latweešcheem minetas Zeitungas pateesības robeschās un juhtas no fen laikeem ka tahdās pafihštamas, kas to par pateesibu tura, kas wizas interesem, t. i. galu kafā wizas labumam šapo, tad tomehr es labprahšt gribetu, ka „Žtga f. St. u. L.“ manā mehšulē jel weenu nepateesibu buhtu peerahdižufe. Bet šapehž wizai to darit? Wiza jau šin, ka pafal wizas leelš laukchu bars, kureš lihds ko „Žtga f. St. u. L.“ šaka „meli!“ tad wizi wifš brehž pafal: „meli, meli, meli!“ un tad ar širniņu preeču un tomehr glufchi aukšā žihni šaka: „Ja, die Majorität hat es unterschrieben!“ Bet waj ta ir pateesība?

(Turpmaf beigums.)

Kahdš wahrdš muhfu rakšneezibas leetā.

Pehdejšs dešmit gadšs muhfu rakšneezibas laukā ir radees daudš strahdneeku, gan laikrafstu gan grahmatu rakšneeki, gan dšejneeki un profajteri. Ka šchis lauks nu teel apšrahdats, žif kreetnu graudu un žif pelawu šchaj garigā lauka šlonā atrodahš? to ihšti šchim brihšcham gruhiti nahkafš teikt. Un kamdehšt? Tamdehl, ka muhfu rakšneezibas darba pahšpreebeji, kritiki, wifš naw špehjušchi weenadus šwarus un mehruš leetot pee graudu wehtifchānās no pelawahm. Piemš kritika darbu strahdaja Latw. draugu beedriba šawās gada šapulžēs; bet pehdejšs gadšs mineta beedriba, ta šafot, tikai ažiš us šcho darbu ušnetufe. Ari muhfu laikrafsti, wifu wairaf „Balt. Wehst.“, „Baltš“, „Balt. Semf.“ un „Pagalmš“ ir par minetu darbu špreedumūs šneeguschchi. Šo, ko preešč laikrafteem raksta, wifu pirmš pahšpreešč redaktori; grahmatu manuškriptus, grahmatu žirgotaji, kas pa leelakai dakai grahmatu drukafchānu apghada, Pehž tam šahjāhs žiti par kritikeem, waj nu laikrafstš jeb ihpafchās grahmatās. Bet zaur tahdeem pahšpreebumēem naw ihšti žizis peerahditš, jeb graudi no pelawahm šklaidri iškškriti; — laštajeem ar ween wehl ir atžizis pehž šawas eespehjas un patifschānās graudus no pelawahm šchēkt, šwehrt un mehrot. Šo ešam

dširdejušchi no dascheem laikrafstu redaktoreem, kuri par weenu pašču leetu ne weenadas domas iškajjušchi; tapat ari žiti kritiki par weenu pašču rakstu jeb grahmatu ne-weenadus špreedumūs dewufchi un atwehlejušchi, lai laštaji pašchi špreešč, kam laštiba. Naw leedsams, ka laštaji tahdus špreedumūs dširdot, šchāubahš par kritiki peenemt kotru, kas kahdu rakstu waj grahmatu nemahš pahšpreeš. Ja, pat ari nomanits, ka daschi draudšības pehž daschus rakstus padaudš ir ušlawejušchi un žiti eekaidības pehž, daschus padaudš bahrgi nošodjušchi.

Daschi ir ušrahdižuschchi, ka muhfu rakšneezibas laukā pa daudš nesahles šahlfufchās augt, no kam kulot un wehtijot tikai pelawas ween išklot, pee tam iškajjušchi domas, ka kritiki esot šastrahda. Daschi no laiklahm dufmahm wairaf eekarfuschchi, šaka, ka kritiki ar afahm rihtšiem rakšneekeli no tintes glahšes projahm jadsen, lai papihri nepeesmehrē. Un daschi jaumeem rakšneekem dod padomu ar manuškripteem eet pee kritika tehwa, lai šawu špreedumu dod, waj rakšš drukajams jeb ne. Bet ne weens naw ušrahdižis pee kahdeem lai eet, kahdi ir tee ihštee kritiki. Šche derehs ušrahdit, ka daschi to jau ir darijušchi, ar šaweem rakšneem gahjušchi pee muhfu kreetnakeem rakstu pratejeem un pehž wizu špreeduma, waj nu ar jeb bes pahrlabojumeem, raksti nodrukati. Un tomehr pehž pašču rakstu nodrukafchās ir radufchees wehl žiti kritiki, kas peerahda rakšā daudš kšuhdu un rakšneeku par wahju, par leetas neprateju, kam naw kreetnu rakšneeka gara dahwanu, jeb par nesahlu audšetaju.

Daschi no muhfu kreetnakeem rakšneekem ari ušnehmufchees kritika darbu, žitu nodrukatus rakstus pahšpreechuschchi, wainas ušrahdižuschchi; bet kad pašchi kahdās grahmatas nodrukatas klajā laida, tad radahš atkal žiti kritiki, kas wizeem peerahdiža, ka naw špehjušchi raksti tā šafahdit, ka buhtu tihšs bes pelawahm. Ta tad ir redšams, ka tee, kas šchini leetā doma teefnešchi buht, pašchi atkal no žiteem teel šoditi.

To wifu nopeetni apšfatot, želāhs žautajums: kas tad nu šchini leetā ir darams, ka lai muhfu rakšneezibas lauks tiftu kreetnaki apšrahdats, ka nesahles nihtu un dišchēnās wahrpas pilnas ar kreetneem graudeem druwā wilaot wilaotu? Par to, žeenijamee rakšneeki un dšejneeki, wehlejeet man šawas domas iškajit. Wehš šinam, ka daudš un daschadeem darbeem ir šawi kahrtības nošajjumi, pehž šureem šrahdneekem ir darbi jarihko, jaewehro un jaturahš. Tapat ari rakšneekem der šawi kahrtības nošajjumi; wajadšis ari tahdus wihrus iškredet, kas lai darbus pahrlufho un kur wajadšis strahdneekus rihtu un wada pehž nobibinatas kahrtības. Preešč tam deretu išklot rakšneeku šapulži. Tahdā šapulžē waretu domas iškajit un pahšpreešt, kahda kahrtiba muhfu rakšneezibā ir eewedama, kas muhfu rakšneekem wifu wairaf jaewehro, pehž kam jaturahš. Žaifredš wihri, jeb jaeezel rakšneezibas komiteja, kuras peenahkums buhtu gahdat, ka muhfu rakšneezibas lauks tiftu kreetni apkoptš un kas strahdneekem wajadšigā brihdi buhtu par padoma dewejeem. Pehž manahm domahm šchādu šapulži deretu išklot Rigas Latw. beedribas šinibas komištjai un pat wehl šchini gadā. Šchaj wajadsetu buht wišpahrigai Latweešchu rakšneezibas šapulžei, pee kuras deretu ari peedalitees Latweešchu grahmatu žirgotajeem un išknejeem, kas ari rakšneezibas laukā šrahda, kur ari daschadā šinā weenadu kahrtibu wajadsetu nobibinat. Weena leeta ir ortograštija . . . . . Wifu, ko šchāhdā šapulžē deretu pahšpreešt, neturu par wajadšigu šchini reišā jo šhiti peeminet, to warehs darit tad, kad duhs jau nošpreeštš par šchāhdas šapulžes išklotofchānu. Ari wehl derehs peeminet, ka mums ir jo šheidsami wajadšigās grahmatas preešč muhfu jaundibinajamas amatneezibas školās, kas ari peeder pee šchāhdas šapulžes špreedumeem. Tahdehl zerešim, ka Rigas Latweešchu beedribas šinibas komištija šcho leetu eewehros un šchāhdu šapulži išklotos un, ka wifš, kam muhfu rakšneezibas labums ruhš, nemš dšihwu dalibu pee domu iškajifchānās un daschās derigās kahrtības nobibinafchānās. Dannbergis.

Pafaltaišits medus.

Wiltigās pafaltaišifchānās šinā kahda Nu-Jorkas širma ir to pašrahdajufe, kas šchwindleru induštrijā neuhš wehl nekad dširdetš, proti, wina iškudrojufe medu pafaltaišt. Medus feetus (šchuhnus) mineta širma taišot no parafinwafka ar mafchinem un tee išklatotees glufchi ka ihštahš medus tahpelites. Tikai smalkš pafinešš warot šcho wiltibu eekaudšt; tahdehl ka pee šcha šchwindela šabrikata ta esot weeniga pafihšchānās šhme, ka pafaltaištita medus šanninu šeenas esot druktu beesatas neta pee ihšā medus. Šanninas teefot ar preešč tam šabreeretu žuluru pilditas un wizu augšchāgali zaur to apšegti, ka pahš wizeem ar karštu dšelš welšot. Nu šchis tahpelites išklatotees glufchi lihdsigās riktigam un šchis wiltigās šabrikatš teefot par „ihšo ahbolianu medu“ pahrdots.

Daschadas sinas.

No eefschemes.

Riga. Winau fwehtdeen, 19. julijs, iebrauzs fchejeenes Kreewu beedriba „Bajan“ sakums us Dubultem. Pee fchi iebraukuma bija eewehrojams tas sawadums, ka nu fchoreis ir kundsenes peedaljahs. Laijinsh rahdijahs loti jauks. Dubults nonahfuchi dewahs wisupirms sakumneeki us basnizimu noturef Deewa kalposhanu. Starp weefem pamanija ari daschu retali fateekamu wiru, ka peemebram: zeen. Widsemes gubernators, knasf Westfcherftijs un z. Pehz pabeigtas Deewa kalposhanas dewahs wif dalibneeki us akziju beedribas namu, kur bij irifkloti maltite. Pate maltite eefahlahs pullsten 3. un laira smagura peepalidhseja jo patihfami apmeerinat jaukhas dfeefmas, galda musita un burbulodamahs runas, kas nemas negribeja rimtees. Starp ziteem lai it ihpafchi peeminam Mastlawas I. gimnasijas skolotaja, muhsu tauteefcha Jr. Brihwsemneeka fga runa ifazitos wahrdus: „Kaut Sgauzu un Latweefchu pamoduschs dshfchanahs, wairaf un wairaf sawenotees ar Kreewu tautu, jo felmigi weiftoos, ka lai wehsturigahs faitees, kas fchihf tautibahf faista, nu tatschu reis galigi nostiprinatos.“ Schee wahrdi atshajja us fapulzejuscheem dshu eefpaudu un atrada wispahrigu peekrifchanu. — Mums Latweefcheem it ihpafchi japreezajahs pahf sawas brahlu tautas pretim nahfshchanu un muhsu labklafchanahs weizinafchanu. Jif dahrgs un mihfsh mums muhsu Augstais Zars, tif pat mihla mums ta tauta, no kuras Wifsch zehlees.

No Rigas. Pawafaras beedriba lifa peektdeen, 24. julijs sawam namam pamata almeni. Wiza iraid eemantofufe prahwu gruntsgabalu, 1400 kwadratafu leelumä, tuwu pee Wilgrames dshfshjeka, blakam Mefskandreas fhanziji. Beedriba dibinata 1862. gada ar 38 rubl. Beedru pulzinsh bijs toreis tifai 18 wiru. Pehrgada bijs beedribai kapitala jau pahri par 11,000 rublu, lai gan beedriba idewufe preefsh palihdshbas un zitahm fhlahm wajadshbam 5830 rubl. Wehlam beedribai jo kuplu nahfamibu.

Bahr lopu mehri Widseme lafamas fchahdas fhla kas sinas; peezas Rahtras (Föhl) muishas mahjäs no 24. lihdi 28. junijsam frita 5 firgi, 4 gowis un 1 juhfa un palifa fashimufchi 3 firgi, 5 gowis un 6 juhfas. — Sangastes muishä un 2 wiras mahjäs 29. junijsa fashiga 4 firgi, no kureem 1 frita. — Kastres muishas masä muishä Perrawald un 3 fahdshjäs junijsa beigäs frita 3 firgi, 1 gowis un 1 aita, un palifa fashigufchi 2 gowis un 3 juhfas; zaur fritufshas gowis dshrafchanu tur fashiga filajahm bahahm un nomira isdeenejis faldats. — Plekawas gubernä lopu mehri plohahs tif neganti, ka no Peterburgas un Lehrbatas turp nosuhititi weterinas ahristi.

Defitinu nodoshchanu. Wisaugstati 5. maijs fch. g. apstiprinatais walfshpadomes nolehnumis nosafa, ka walfsh defetixu nodoshchana Widseme (bef Sahmu falas) pirmä laikä fchahda wifsh nemama:

1) No muishu ihpafshneefem un wifadeem gruntneefem un privatäs semes, pa 6. kap. no daldera (isnemot meshu, kas 1,355,007 defetinas iftaifa un 908,671 dalderi semes wehribas fatu) 54,792 rubli 86 kap., no 035,500 defet. mesha minetas muishas, pa 1/4 kap. no defetixu 7,016 rubl 25 kap., no 250,596 defet. tihrumu un meshu semes, kas atronohs krona semneeku ihpafshumä, 2. kap. no defet. 6,765 rubl. 55 kap. Kopä 68,574 rubl. 66 kap.

2) No tihrumu un meshu semes, kas pilshetu patri monial eezirkas atronahs, jamalka pa 2. kap. no defet. Schihf semes leelumis jaispehta ihpafchi pee gubernas pahwaldees preefsh tam eezeltai fomifjai.

3) Defetinu nodoshchana peedshfchana preefsh fcha 1881. gada top usdota muishneeku preefshneezibai; no 1882. gada fahfot, wina jaisdara pehz 22. maijs 1880. gada Wisaugstati apstiprinata walfsh padomes nolehnum a.

4) Naudas eemalfchana rentejäs preefsh 1881. gada jaisdara: preefsh pirmä pusgada — lihdi 30. septembrim; preefsh 2. pusgada — lihdi 31. dezembrim. Nahfshchäs laikas tahdai eemalfai janoteef täs pafchäs terminas, kurei preefsh zitahm nodoshchanahm nofaziti.

5) Finanzminiftram top usdats, kopä ar eefshleetu miniftri, iftrahdat galigus nofazijumus preefsh defetixu nodoshchana un tos list apstiprinafchanai preefshä.

No Laudones. Pehz „3g f. St. u. L.“ sinojuma efot 17. julijs fch. g. Widseme, Zehju aprinki Laudones muishas plawä atrahs bruu rupuzis, 10 zellu gaefch. Tas nu gan naw wis muhsu semes eemihneeks, tahds muhdsh dshwo tifai fildas semes. Laifam buhs ifimuzis no lahda tuweja barona dahra.

No Jelgawas. Ifgahjusho treshdeen, 22. julijs eeweda pahrdot jau pirmos rudshs. Grandi labi eebredushchi un deefgan fmagi, tura swaru 122 lihdi 123 mahrz.

Tadeht zena deefgan augsta, malka 4 rubli puhä. Sinams tagad teef pifks tifai masumä un pafchu wajadshbai; preefsh kuptshofshchanahs fchi zena par augstu. E. E.

Kuldiga. Kä „Golos“ telegrafeere, tad 22. julijs Augstas Majestetes Keisareenes wahda deenä fika pee Kuldigas, pehz pabeigtas Deewa kalposhanas, preefsh lahdas muhru ehkas pamata almens listis. Schi ehka teef no lahda Kuldigas brahlibas lozella, Aniamonowa fga rehtinuma ushuhweta un iraid nodamata par palihdshbas skolu. Kuldigas brahliba fahw muhsu Augstas Keisareenes patwehrumä.

No Leepajas. „Leepajas Pafst.“ lafam, ka tureenes Latw. labd. beedriba iebraukufe pirmo reis sakums 21. junijsa us Preefules muishas jauko behrsu birfiti. Dalibneeku bijs pee 2 tuhstshchi. Gan dfeedor, dejot, gan runas runajam pawadijushchi deeniau jauki un fahrtigi. — Leepajas peldeefchanahs weefu flaitis efot lihdi 20. julijsam peeaufdis us 735 dwehselem (283 wiru. un 452 feewet.)

Pehz „Golos“ sinojuma fagaidda Peterburgä, augusta widu Sendwifshu fahu fchnizu Kalakou I., kursh fchim brishcham usurahs Berlinä un tur it drihsä laikä wifseem pafshstams tizis zaur sawu weenfahrfchu, prafsh dshwi un prahligu uswefchanos.

Jaroflawa. Zau fenaf nahza tahdas sinas, ka Wolgas uhdens teefot breefmigi famaitats no Nagofina firmas Nafstas fabrikahm, kas atronahs Romanowkas-Worifoglebas aprinki, Konstantinowkas zeemä. „Rufflij Weed.“ tagad apstiprina fchahs wehshis. No ta laifa, kamehr lebus ifgahjis no upes, lihdi fchäi deenä — efot weenadi Wolgas upes wirfus ar Nafstas atleeku plahnu fahrtizu aplahsh, nahfdanu no Nagofina fabrikahm, kas ifplatot aplam reebigu fmafu. Jr pats uhdens dabujot nepatihlamu fmafu un pretigu garfchu, bef eepreefshchajas tihrifchanas to baudi ne domas newarot. Bahpatas (wefcha) tanä uhdeni fhlotas, paleefot laufumainas (plekainas). Lops nedferot no fchi famaitata uhdens, pat fahli apfmahdjeot, kas us tahm plawahm augufe, kuras teef apfhlotas no fchi uhdens; swis ifprahgfitot.

Verjanskä. Pilsheta un aplahrtne koleeris wehl ar ween peeturahs, ka „Now. Wr.“ telegrafeere, lai gan zaur teem lihdsheem, kas ifshenä laikä pret koleera ifplatifchanos usfahkti, tas newar wifai fipri ifplaititees. Slimneeku iraid daudsums, ahristu palihdshbas maf; karstums ehnas pufä fahhpj us 30 gradeem.

Ap Drelu un Simbirfku tagad ifpauftas tahdas pat walodas, ka jau 20 gadus atpafak, ka muishu ihpafshneefem buhsfot atneem wifu semä un ifdalit starp semneefem par welti. Swehtas finodes wirshprofureers laidis preefshrofshu, pehz kura wifseem garidshneefem wajagot sawds fpre-ditshs laudim pee firds list, ka wifas walodas pahf semes ifdalifchanu efot glufchi behrifshchigas un pawifam pretiflumigas.

Simbirfka. Nefen atpafak Simbirfsh pilsheta parahdijahs wirsh, kas ifteizahs, ka pilshetas eedshwotajus gribot „apgaifmot“. Schini noluhlä wifsch faralstija 2 proklamazijas ar walhibas pretigu faturu, dimas effemplaräs to norafshidams, bef ar tahdu walodas prafchanu, ka nebuht newareja eedomatees, no wina gaidit gramatikas prafchanu. Ar fchahdahm abahm proklamazijahm wifsch gahja pee darba. Wif wezäs Kafanas eelas tas fatikahs ar gorodowofju. „Waj proti lasti?“ — „Drufhu.“ gorodowofis atteija, bef man ir beedrs, tas lasa warenä — „Nu, tad nem lihds fcho rafshu un lasti to kopä ar ar sawu beedri.“ fwefshais teiza un aifgahja. Zita eelä nonahjis wifsch if tefshas ifwilka otro effemplaru un fahka to nagliahm peenaglot pee eelas fehtas. Bef to pamanija prifstawa palihgs, kas fwefshineeku noweda zetumä, kur tas loti ehrtigi ifturejashs. Sawu wahrdä un familiju tas negribeja fagit; papihru, kas par to waretu dot fhaidratas sinas, pee wina neatrada. Tifai to warejushchi nomanit un ifdabut, ka pee fozialdumpigäs partijas wifsch nepeerderot. Laifam buhs prahä jujis. B. B.

No ahrefemem.

Hannowerä, pee Peines, efot usurbti petroliuma awoti. Weens no labakeem awoteem dodot 24 stundu laikä 90,000 literu. (Witers fwer 1 mahrz.) No wifa fshihshuma atshahjot nost weena treshä dala fahliga uhdens, diwas trihd-dalas efot elkas. Scho awotu warot shahdit blakus teem labakajem Pensilwanijas awoteem. Wahzeefcheem nebuhs waitis no ahrefemem jaewed petroliumas.

Franzija. Pee Franzufchu karafpehla Dranas deenwidshs plohotees flimibas. Slimnazis mirfot pa 50 zilwefu deenä. No Saidas sino, ka Bu-Amena nu efot glufchi pafaudejis buhschu, no usbraufshanas wifsch nebuht waird nedomajot; Sufas eemihneeki efot ifshuhgufchees lai wal-diba eememot wina pilshetu. Tunifeefchu behgä lihdsotees fshchlahshbas un apfofijufchees Befam palikt ufzigi.

Gambeta fashahdijis zefshchanu komiteja, kurei wifsch patš par presidentu. Schi komiteja grikot wadit zefshchanas wifä Franzija.

Tuhre. Pee goda maltites Gambetta garakä runa zehla preefshä, ka monarchifshu partija tagad pahrwareta un ka republikai, fen dotos apfofijumus nu wajagot ifpildit, proti gahdat par fahfshwes patshahwibu, pilnigu brishwibu politikä un neapklusufshu atihshibu. Schis peekrifhtot diw-lambaru (augfsh. un apafshnama) fistemai, bef tagadejais senats (augfshnams) efot japahrgtola: uf wifu muhschu zeltee fenatori, efot ja-atjauno. Tahlak efot jagahda par skolu paplahfshinafchanu, par fabeedroschanos, brishwibu u. z.

Anglija. Jhru reformas litums tizis otra balfofshana no augfshnama peereemts bef lahdas pretoshchanahs. Ka sinoms ihfä zihrifshchanahs eefahfchees pee likuma apfpreefshchanas punkti pehz punktes. Konferwativee mehginahs ifdeshi waj wifu mafakais par nederigu pataitit fatru fwarigato likuma gabalu. — Bradlows efot atfal diwi reis papafu mehginajis eeteft parlamentä, bef abas reifas tas atdshhts atpafak no nama polifziteem. Par to Bradlows apfuhdshjis polifzijas komifeeri pee polifzijas teefas.

Mufsums junijsa. No Bafeles (Schweizija) teef Wifhnes „Preefi“ rafhtis, ka tur no 10. us 11. junijsu termometers kritis tif semu apafsh nulles, ka par peemehru Naudofshas fahdshä dahrsu augi apfalufchi. Tahda pate falna bijufe Ahrgawwas fantonä ari, kur 11. junijsa fahle plawäs apfalufe. Ari Skotijas feemela dala fipra falna padarijufe pee kartufseem un rahzeem eewehrojumu fhahdi.

Bulgarija. Apzeetinatee liberalu wadori, Zankows, Slawefkows un Karawelows, ka awife „Deims“ fimo, tif-fhot atfal walä laifai, ar peefodinafchanu, ka turpmal ne-dshwotu nedf Sofija, nedf Tirnawä.

Turzija. Par Jerufalemes leefshchiku no sultana eezelis Dshelaledins efendi, weens no augstakeem ufemeem. Jerufaleme muhamedanu azis weena no fwehtafahm pilshetahm, un winas leefshchiks (muhamedanu bifkaps) tadeht eewehrojama persona.

Telegramas.

Bahr muhsu Keisarifku Majestetu zefojumeem pafneedf „Wald. Wehst.“ wehl fchahdus telegramus: Wifhni-Nowgorodä, 20. julijs.

Schodeen, ap pulstien 10 no rihta, Augstas Keisarifshas Majestetes, Keisars un Keisareene nonahza it laimigi Wifshni-Nowgorodä. Zela no Mastlawas lihds fchejeenei weetu weetahm leeki kauschu pulki gaidija Augsto Waldineeku pahri un tos gawiledami apfweizinaja. Keisars apmelleja Wifhni-Nowgorodä basnizu, kur notureja Deewa kalposchanu, pehz kam tika eefwehtita fahda jaunshuhweta basniza nelaika Keisaram Mefskandram II. par peemixu. Pehz tam, kad Keisara Majestetes bij apraudshjushchi wezo un jauno katedrali, gadatirgu un Mirina kapu, wini notureja brofastu pilshetas pili. Tad Keisars tureja fmotru pahf 5 fahjeneeku bataloneem, 1 leelgabalneeku bateriju un 1 jahneeku regimenti, ar kam Wina Majestete pilnigi bija meerä. Pehz fmotra Keisara Majestete lihdi ar Sawu Augsto Gimini brauzä pa pilshetas eelahm no gatwiledameem kauschu pulkeem apfweizinati un ufshahpami us „Samulet“ beedribas twaitona „Dtwafshni“, turpinaja sawu zefojumu. Preefsh sawas aibraufshanas bij Keisareenes Majestete un Keisara behrni ar damfshgiti pabraufshufchi pa Dlas un Wolgas upem lihds Grebnawflas oftai, kur Wini fwejneeku un dshfu-karawanes apfhlatijahs.

Twaitonis „Dtwafshni“ palifa pa nakti us enfura eepretim Wafshjewa zeemam. Jf pa brishcham twaitonim tuwojahs laiwiras un wifur uf upes atflaneja gamilefshana Pee Kostromas gubernas robeschum, Katunoka fahdshas tuwumä, twaitonim peebrauzä deputazija ar fahl un maili, fo uf fuga wirfus fanehma it fshchligi. Pats Keisars un leelknaas Troxamantineeks bij tif laipni, ifshahpt uf fleekem, kur laudis fraumejahs leeleem pulkeem. Wifur, kur ween twaitonis tuwojahs, zeemeem un mahjahm, atflaneja basnizu swaau swanifshana.

No Putshelshas un Kostromas telegrafeere „Wald. Wehst.“ ka Keisara Majestete teefot wifur no kauschu pulkeem preezigi apfweizinati un ar nerimstoshu urrah Wirus pawadot werfsem. Wafarä Keisara Gimene tureja luhg-fchanu pee tahs weetinas, kur reis Kreewu Keisara patwal-dibas dibinatajsh, Michails Romanowsh, fahtrahs peereem-dams fanehma ir to wehfti, ka par waldineeku ifwehlets Romanowa namš.

Peterburgä, 25. julijs. Wafar pulst. 1 1/4 pušdeenä Peterhofä aibrauzä Keisara un Keisareenes Majestetes lihdi ar behneem un leelknaas Mefsef, eefshleetu minifsters grafš Ignatjewsh un grafš Woronowsh-Dafshfowsh.

Usaizinajums.

Wifas tahs beedribu preekschneezibas un pagastu waldes, kas apsolijuschahs dalibu nemt pee adreses eefneegschanas Augstam Kungam un Keisaram, bet lihds schim apsolito naudu wehl naw eefuhitijuschas, teek usaizinatās, to isdarit wehslakais lihds 1. augustam sch. g., jo tad tiks galigi rehlini slehgti.

Rigas Latweeschu beedribas preekschneeks: **K. Kalninsch.**

100

Augstas laimes!

L. Rubjeneretim,

par wahrdu „Rahdam paschleeligam dsejneekam“;
iffanz
Rihgonis.

Sai nakti no 19. u 20. juliju sch. g. nofagta **Kotneses Birneek fainneekam** no gant- bahm behra lehwe, ripainem sabneem, 8 gadus weza, preekschlahjahm pinellu weeta mast, baltti lautumini, wideja auguma, wehrtiba 130 rbl. fuhdu ratos aijuhgta. 30 rubtu patezibas al- gas tam, kas nrahbhjs to **Kotneses pagasta waldei.**

Sapratiga guvernante,

Lura wairal gadus behnus mahziise trijas walodās: Wahzu, Kreewu, Franfchu un art m usika, melle waj nu pilfesta, waj uf lauteem, pee labeem kungeem pastahwigu weetu.

Adrese sem burteem **J. D. nododama Pubzifcha** lga grabm. bodē, **Ahr-Rigas Kalku eelā Nr. 14**

Dseedataju-kori,

kas wehletos peedalitees pee sch. g. 30. augst. fwinameem otrajeem

Latw. tautas - swehtkeem

Zelgawā,

usdot no wineem dseedamas dsefnas preeksch pro- gramas, war peeteittees wehslakais lihds 31. juli- jam sch. g. waj ar wahrdem jeb raksteem pee Zel- gawas Latweeschu beedribas I. rakstu-webeja **D. Zomberg lga,** Zelgawā, **Strihwer-eelā Nr. 12.**

Sawadu apstahlu best iraid weens

namš

pahrdodams Peterburgas preeksch-pilfesta Wezā **Aleksandra eelā Nr. 24.** Turpat ir aridfan weenas ehrgeles pahrdodamas.

Labakais Langdales superfosfats

un labs klars

akmenu-fahls,

par lehtalahm zenahm ir dabujams pee **F. Wesser u. Comp. Rigā.**

Odams' superfosfatus

u apgalwofschanu ar 13% kuhstofschas fos- fora flahbes, pehz pehgada Rigas politech- nikas ismellefchanas stanzijas zaurmebra ano- lises no 14.29% kuhstofschas fosfora flahbes fatura, — peedahwa par to paschu zenu **Zukumā,** tā **Ziegler** un beedr. **Rigā,** tikai ar fraktes peerehlinaschanu.

S. W. Jakobowitš,
(„Lahtscha“ bodē.)
Zukumā.

Beswaines

un apfahretes eedfihwotajeem zaur scho fhoju, ta esmu **pirzis to no Kreitenberg lga pahrdoto**

apteeki Beswainē

un to netil ween tā lihds schim tablat wedfchu, bet **ari turklah esmu cetahjis pilnigu vretfchu pahrdotawu un tā tad spehfschu faturu zeen, pirzeju wehleschanos ispidit.**

Mag. Th. Pfeil,
aptekeris Beswainē.

Zehfīs.

Peedahwaju leelā iswehlē: fahli, alkēs, mu- zās un pusmūzās, parzelana un fajanfka tran- tus, ihju Rihnas tehju, gatawas mahlderu **pehrewes,** bondontas leelumā un masumā, isfbreju uf gadeem tranfas, nashus an dafschinas. Pahrdodu **ari ween- un diwjuhgu Wahzemes arklus un**

superfosfatus

ar fatura apgalwofschanu.

Ar zeenifschanu:

M. Kūlpe.

Cepretim weefuzoi „Deutsches Haus“.

Jaunelkeem un jaunawahm!

Dsejas fkanas no **Fr. Mahlberga,** Matšā 40 kap.

Zerina Betera „Dsejoti“,

otrais krabjums. Matšā 35 kap.
Dabujams Pubzifchu Gederta un beedra **grahmatu bodē,**

Ahr-Rigas Kalku-eelā Nr. 14.

Muischa

no 1500 puhra weetahm,

Witebflas tuwumā, teek pahrdota **10 rubtu puhra weeta,** tairni, bes starp andelmana. **Klahfatas** fimas **Rigā, Masfawas Ahr-Rigā Romanow-eelā** **Nr. 7,** sehtā pa labi roki.

Superfosfatus

pahrdod lehti

P. Wachholders, Koknesē.

Kurfemes bishkop. beedriba **isees**

Sakumōs,

swehtdeen, 2. augustā sch. g. pulkst. 3. p. p. **us Beker frogus birsi** **Matšā lga 30 kap., Dsem 20 kap.**

Birmā Kreewu

uguns- apdrofchinafchanas beedriba,

dibinata 1827. gadā.

Agenti:

Zehfīs — **S. Wolsmann,**
Walfā — **Moris Holland,**
Walmeera — **H. W. Müller,**
Limbaschōs — **S. D. Gufslawsky,**
Rubjenerē — **Eduard Dabbert.**

Труды

этнографического отдѣла. Книга VI. Материалы по этнографіи Латышскаго племени. Подъ редакціей О. Я. Трейландъ (Бривземниакъ.)

Krabjums, Latweeschu tautas

sakamu wahrdu, mihkly, pubschlofchanas un burwibas wahrdu,

falahfīs no **Fr. Treulanda,** (Brishwsemneeka.) **Kreewifli** un **latwifli.**

Tagad affal dabujams par **3 rubt. 50 kap. gabalā,**

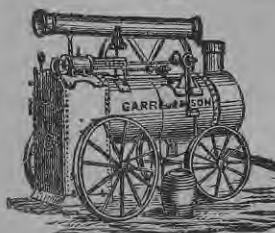
Pubzifchu Gederta un beedra **grahmatu pahrdotawā, Ahr-Rigā Kalku-eelā Nr. 14.**

F. W. Grabmann, Rigā,

cepretim Zelgawas un Zukumas bahnušim.

Arkli, arklu dalkti, fehjamas- un planjamas- mašinas. **Ar rofahm** un gepeli dsefnas **lutamas- mašinas.** **Garrera lo-** **komobiles** un **lutamas- mašinas,** kas ihwahji weentahfchit labi **tairitas** un **daufs** bahrahda; **u** **Parises** **paufales** **istahdi** **tahs** **ar 2** **felta** **medatahm** **kronetās.**

Superfosfati, **augst-** **un** **widus-grahbigi,** **ar** **peefolita** **la-** **huma** **apgalwofschanu.**

Saizigu koncertu

isrihkos

Ikschkilē 2. augustā 1881. gad.

musikaliski jau deefgan pasihstami diletanti.

Sahkums pulkst. 5 pehz pusdeenas.
Tuwatas fimas programās.

Zeenitai publikai par fiau,
ka no 1. julija

dshwoju **Leelajā Behrstelē,**

netahf no **Bauskas,** un labprahf peenemu **ahrteschana** **flimus** **mahju** **lopus,** **ka** **aridfan** **aifbraufschu** **turp** **kur** **buhš** **wajadsiba.**

Ar zeenifschanu:

C. Reichmanbergs,
weterinar-ahrsis.

Mahkofcham skolas gadam

peedahwa wifu-wifadas

skolas grahmatas

un wifas zitas skolu wajadsibas

Pubzifchu Gederts u. beedr.,

Rigā, Ahr-Rigas Kalku-eelā № 14.

Rustona, Proktora un beedra **lokomobiles** un **dams-** **kuhleji,** **Flōtera** **stiftu** **kulschanas** **mašinas,** **Ba-** **kera** **Anglu** un **Amerikaneeschu** **original** **wehti-** **schanas** **mašinas,** „**Simplekfa**“ **effelu** **mašchi-** **nas** **bes** **sobu** **riteneem,**

kas paschas stumj salmu kastites uf preekschu, peedahwa

Zieglers un beedris,

Rigā,

Gefsch-Rigas
Kalku-eelā
№ 6 **sehtā.**

Leepajā,
Aleksandra-
eelā № 6.

U. V. Schwarzhoff,
Rigā, eelā Aleksandra-eelā Nr. 127b. Rigā,
peedahwa

laufšaim-

neezibas

rihkus.

It fewifchli: **arklus,** **ween-** **un** **diwjuhgu,** **preeksch** **ufarscha-** **nas,** **aparfchanas** **un** **apwelschanas,** **dashadas** **ezeschas,** **vullus** **u.** **z.,** **if** **tschuguna,** **katamas** **dsfels** **un** **tehrauda,** **isprometa** **konstruk-** **zija,** **preeksch** **fchejeenes** **femes** **wajadsibas.**

Ustizigi un stipri darba rihki.
Treshā **Baltijas** **laufšaimneezibas** **istahde** **apdahwinati** **ar 2** **pirmahm** **un 1** **otro** **goda-alku.**
Starp **Rigas** **zenahm** **wifu** **lehtakee**

Neufastles pirmo sorti

akmenu-ogles

pahrdod it lehti puhreem, muzahm un lasteem

G. D. Schlegiers.

Zelgawas Ahr-Rigā wezā Ambaru-eelā Nr. 24, blakam feschai.